

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Æternitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

AD anni autem similitudinem Poëmaticis etiam genus Circulus appellatur, cuius Aristoteles Analyticis meminit. Id alii alio exposuerunt modo. Sed nimirum Poëma illud Circulus appellatur, cuius finis idem est cum principio, cuiusmodi est Catullianum epigramma in annales Volufii, & alterum in Nonium Strumam, & unum etiam in Mamurram & Cafarem Euthymius sane Circulares eos Pfalmos vocat, qui eodem finiunt versu, quo ceperant, cuiusmodi est xviii. supra centesimum: *Confitemini Domino, quoniam bonus, quoniam sempiterna est eius misericordia.* Fierique solet, ubi sententiam aliquam insigniorem quarimus in audientis animo quasi aculeum quandam è repetitione productum affigere, utque tenacius memoriæ inhærescat, affixum ita relinquere.

Hinc forte san veteris Gallicæ Poëtas notant, Rondeau. Circulares Pfalmi qui.

CONTRARIETAS: CAP. XIII.

Motus vero, qui est in circulis, natura considerata, in causa fuit, ut periti Mathematicarum, contrarietatem hieroglyphice significare volentes, duos iuxta sese contingentes circulos describerent, quales in quibusdam machinis fieri vidimus, propter unius incurvationem adverso motu alterum circumagi: atque ita manifestam discordiam apparere, quam in adolescentiæ nostræ delictis, amore in indignationem converso, ita ex Aristotele descripsimus:

Mathematica observatio.

*Non aliter motus concurrere ad oscula vidi,
Hinc atque hinc gemina siccioere rota,
Quæ simulac primis sese terigere labellis,
Pars ea quamprimum, quæ veniebat, abit.
Fitq; ex concursu facies contraria prima,
Machina versa meo qualis in igne fuit.*

SUMPTUS PUBLICI PRIVATIQUË.

CAP. XIV.

Orbiculi quidam numismatum speciem referentes, quos in aliquot pyramidibus & obelificis excisos videas, pecuniam indicant in opere construendo erogatam: qui si fuerint in orbem dispositi, sumptum ejus operis significare ajunt publicum fuisse, sin parallelari quodam ordine sculpti, privatam impensam significare contendunt, quæ tamen interpretamenta juniorum quorundam esse, non inficior: nam apud veteres nihil tale interpretatum inveni. Exigeret hic locus, ut de circulis quibusdam mutua complicatione junctis, qui disciplinarum hieroglyphicum constituunt, rationem subjungerem, sed quoniam argumentum illud alio commentario, quod Illustrissimo reverendissimoque Herculi Mant. inscripsimus, late satis explicatum est, ad spheram nunc & figuras aliquot istius cogitationis convertemur,

Orbiculi numismatum speciem præ se ferentes.

DE SPHÆRICA FIGURA. CAP. XV.

Per circulum superius Deum à nonnullis intelligi docuimus. Caterum si qua Deo forma similitudine adscribi possit, longe convenientius spherica illi figura accommodabitur. Merito itaque Xenophanes mundum illum archetypum spheram appellavit, veteresque plerique veræ Theologiæ scientiam nondum assecuti, nihil esse aliud Deum, nisi cælum ipsum, & cœlestia ista arbitrabantur. Sed & Salomon ad Deum conversus: *Exaudi ô cælum, dixit.* Deos tamen, ut nostrorum interim oracula missa faciamus, neque mensura, neq; forma ulla comprehendi posse dicit Jamblichus, & omnes, qui aliquo veræ doctrinæ lumine irradiati fuerunt,

Et Esai. c. i. Audite cæli.

ÆTERNITAS. CAP. XVI.

Itaque recte cum per hieroglyphicum spheræ Deum intelligerent, æternitatem quoque eadem figura descriperunt. In numo enim Faustina, quam retulerant inter divos suos, sigillum est cum sceptro super spheram sedens, dextera exporrecta, cum inscriptione, ÆTERNITAS. Eadem inscriptio in numo altero, ubi dea summis lævæ digitis palam tollit, dextera spherulam porrigit. Cum vero mundi ipsius figura in orbem conglobata perhibeatur, plerique veterum eo signo crediderunt,

Fausina numus. In princ. pio. mun.

mundum identidem principio caruisse, quodque in divinis Græci reddiderunt *ἐξ ἀρχῆς*, ab aeterno hi sunt interpretati. Quibus Magnus Basilius egregie respondet, atque inter alia, figura hujusmodi principium, quod incomptum illi putant, & scholis omnibus declamitant, a centro is esse demonstrat. Apud Romanos quoque perpetuitas est per sphaeram indicata, ut sphaera illa, quæ cum caduceo & pharetra transversis, virgaque cui palliolum appensum est, dexteræque consertæ, in numo, quem Cæsari cudit L. Buca, in cujus altera facie inscriptio est his literis, CÆSAR. DICT. PERPETUO. Sane perpetuitas ex sphaera, autoritas vero Dictatoria, quæ illi consensu atque concordia civium demandata fuerat, per insignia reliqua significantur, de quibus sigillatim dicere non est hic locus.

Cæsari
in numo

COELUM. CAP. XVII.

Adem pila Solis & Lunæ signis conspicua, cœlum significabat. Alii per hujusmodi species *CUNCTA*, veluti etiam in circulo, interpretabantur: siquidem circumflexu cœli, quem alio nomine Mundum appellamus, cuncta regi comprehendique manifestum est: quippe qui totus in toto sit, imo vero ipse totum, extra intraque in se cuncta complexus. Quin non modo pila, sed simplex rotæ curvatura cœlum apud Ægyptios indicabat. Ita enim apud Cyrillum legas libro nono contra Julianum, quod præcipiti quidam ingenio pro Aspide Aspitem transtulerunt. Hujus picture eam Ægyptii tradebant causam, quod cœlum in circuitum assidue feratur.

FORTUNA. CAP. XVIII.

Fortuna sive
gura. Et
minus
præcipuum

Vulgatissimum illud inter hieroglyphica, Fortunam nunc rotulæ, ut vulgus, nunc sphaeræ cui, ut Cebes, insistentem pingere: sive ut eam rerum dominam ostentem, qua etiam de causa Apelles eam in sedem collocavit: sive ut ejus instabilitatem inde coarguant. Quin a volubilitate nomen etiam illi: nam quæ prius Vortuna a vorto dicebatur, digammi mox mutatione in F affinem literam, quod in plerisque factum est locutionibus, in Fortunam abiit. Cujus præcipuum opus est ima summis, & summa imis commiscere, rerumque omnium vicissitudinem inducere, cujus quidem veriginis ergo *Φερετύλα* *ἢ ὠχῆ* Pindaro nuncupata. Nam si fortuna proprium hoc habet, ut vicissitudinum author sit, quos modo claros effecerat, mox obscuret, fovereque desinat: quos vero premebat, jam erigat, & illustres efficiat, quæque antiquissimus Hesiodus super his de Jove dixit, jure ipsa sua propemodum administret, quid in rerum natura mutabilitati huic & apertissime rerum vicissitudinis magis simile reperiat, quam circuli, rotæve motus? constant enim hæc primum, simul ac fuerit, ex re ipsa, contrariis simul manentibus, & integris, curvo scilicet & concavo, ex stante & moto, centro scilicet & circumferentia: ac simul ac impelli cœperint, una eademque linea, uti superius dicebamus, ab & redit, ascendit atque descendit, eodemque motu, quod primum erat, ultimum, quod ultimum primum evadit, ut nihil denique in una re quæpiam variantius excogitare possis. Unde merito dixerit Aristoteles circulum miraculorum omnium esse principium. Id vero minime prætereundum, Ægyptios ejusdem mutabilitatis ergo Amorem atque Fortunam eodem in delubro venerari consuevisse. Constat igitur pilam atque rotam volubilitatis hieroglyphicum esse, & luculento apud Græcos epigrammate Posidippi de Occasione, quæ idem fere cum Fortuna officium exercet. Ea enim cur rotula insistant interrogata, *Scare loco nequeo*, respondet. Auguralis autem disciplina observatione proditi est,

Polum ferens fortuna.
Idem Homerus Iliad. ultimum tribuens Jovi dolia duo; in quibus sunt bona & mala, quæ pro arbitrio dispensat.

Ab Auson. in Epigrammati.

P. Septimii Getæ nummus.

Sphaeram æream de Cæsaris Maximini statua, quæ in vestibulo Regiæ locata erat Antiochiæ, excusam repente Joviano Imperatore urbem eam ingrediente, turbarum quæ subsécute sunt in ejus perniciem, portentum habitam, quod Aruspices rerum volubilitatem id significare asseverarent. Et Constantius Imp. paulo antequam moreretur, imaginari per quietem visus est, cernere se patris effigiem, quæ pulchrum infantem offerebat, quem ubi gremio suscepisset, projecit is longius sphaeram de manu ipsius Imperatoris excusam: quod temporum permutationem portendere, eventum minime irritum ab Aruspicebus responsum est. Quod vero dicebamus, Fortunam sphaeræ insistentem pingi solitam, apud plerisque variat hujus argumenti species, ut in numo P. Septimii Getæ. Cæs. sigillum ab altera parte est cum radio in læva, cum sphaerula in dextera, quæ exporrigit, uti colosseæ quædam minus æhenea, in Capitolio habetur. Vidi etiam Fortunæ simulacrum pilæ insistentem cum novacula, cum navali clavo, & cornu copiæ, in qua, novacula felicitatis indicat amputatione: pila facilem ejus volubili-